



13-04-2023 16:06 CEST

Leder: Kode rød for klima, men allerede akutt behov for klimatilpasning

Alle snakker nå om behovet for klimagassreduksjoner, men konsekvenser av høye utslipp har allerede begynt å treffe oss. Selv om vi klarer å nå 1.5 graders målet i Parisavtalen, vet vi at vi må forberede oss på store klimaendringer. Er kommuner og bygge- og eiendomsnæringen nok oppmerksomme på det?

For noen uker tilbake kom FN med nok en dyster [klimarapport](#). Alarmklokkene skingrer tydeligere enn noen gang tidligere; vi ligger langt bak skjema for klimakutt og Parisavtalens temperaturmål er i stor fare. Rapporten lister konsekvensene av et varmere klima og de framstår som [dramatiske](#); lavtliggende øystater kan bli ubeboelige, ferskvannsføremster

kan bli borte, fisk, arter og havets økosystemer som korallrev vil forsvinne. Ikke rart at klimatilpasning og forebygging av tap og skade var hovedsaken på siste klimatoppmøte.

Også her hjemme blir vi berørt, og med de mest tragiske utfall der menneskeliv går tapt. [Utvalget som gransket årsakene til skredet](#) i Gjerdrum i desember 2020 peker på at «den våte og uvanlig milde høsten, med tilførsel av mye vann i bakken i månedene før skredet, mest sannsynlig er den direkte utløsende faktoren for skredet». Klimapanelet er tydelig i sitt budskap og sier at ekstremvær som styrtregn, stormflo og hetebølger vil forekomme hyppigere og i mer kraftig form enn vi har sett i moderne tid. Konsekvenser er feilslåtte avlinger, oversvømmelser og jordskred.

[Klimarapporten til Finans Norge](#) viser at omfanget av klimarelaterte skader øker i Norge. Av de ti største naturskadehendelsene siden 1980, har syv av dem kommet etter 2010. Rapporten trekker særlig fram skader etter ekstremnedbør, som det kommer stadig mer av her i landet. De siste ti årene har skadeerstatninger for bygninger og innbo etter vær- og naturskader passert 30,3 milliarder kroner, og skader etter ekstremnedbør står for rundt halvparten av erstatningene.

Det haster derfor med tiltak for å tilpasse oss klimaendringer, og å finne finansieringsløsninger for dem.

Selv om regjeringen i Hurdalsplattformen anerkjenner at klimatilpasning er en utfordring, er det få konkrete forslag til handling. Støreregjeringen varslet i Stortinget i 2022 at de ville legge frem en ny nasjonal strategi for klimatilpasning i form av en stortingsmelding. Mer og oppdatert kunnskap er bra, men vi mener regjeringen og kommune-Norge ikke trenger å vente på hva som foreslås i en stortingsmelding. Vi har et godt kunnskapsgrunnlag allerede, vi har mange veiledere og føringer i lovverket. Det som derimot mangler, er ressurser til å finansiere tiltak og kompetanse hos de som skal sette i gang og gjennomføre tiltakene.

Det er kommune-Norge som sitter med ansvar for at det bebygde miljøet skjer på en måte som tar hensyn til framtidige klimaendringer. Kommunene skal etter plan- og bygningsloven sikre at fremtidig klima blir vurdert og tatt tilstrekkelig hensyn til i samfunns- og arealplanlegging og byggesaksbehandling. Kommunenes utfordring er kompetanse og økonomi til å bære investeringer i tiltak som kan forhindre overvann og jordskred. Når all

klimatilpasning skjer i en kommune, mener vi at regjeringen i revidert budsjett for 2023 og i statsbudsjettet for 2024 bør bevilge penger til kommuners arbeid med klimatilpasningstiltak.

[Gjerdrumutvalget](#) foreslo at NVEs bevilgning må økes slik at NVE kan forsterke sin faglige bistand til kommunene. Det er åpenbart at mindre kommuner med færre ressurser bør få tilgang til ekspertise de selv ikke har, slik at de bedre kan planlegge for og stille krav til fremtidig utbygging av bygg og infrastruktur. Kommunene bør også få tilført midler for å belønne private investeringer i klimatilpasningstiltak. Dette har blitt [gjort med hell i Danmark og Sverige](#), og der effektene har vært store selv med beskjedne midler. Ved å for eksempel kople fra regnvannet som faller på eiendommen fra det offentlige avløpsnett og heller styre regnvannet til åpne grøntområder, grøfter og kanaler, eller investere i tekniske bygningsinstallasjoner som samler regnvann som kan brukes i bygget, vil det kommunale avløpsnett bli betydelig avlastet. Kommuner kan også redusere eiendomsskatt for miljøsertifiserte bygg. For å oppnå en miljøsertifisering som BREEAM-NOR må eiendomsutvikler/gårdeier levere på krav utover lovens minstekrav. Vi tenker at miljøsertifiserte bygg som kan dokumentere investering i klimatilpasningstiltak bør kunne oppnå økonomiske fordeler.

Tomte- og byggeier har et selvstendig ansvar for å håndtere overvann. Dette kravet er lettere å møte og kontrollere ved nybygg eller store rehabiliteringer enn for eksisterende bygningsmasse. Etersom de fleste byggene allerede er bygget, arbeider Grønn Byggallianse med tiltak for å gjøre det bygde miljøet mer klimarobust. Imens vi venter på både økte budsjettbevilgninger og en ny stortingsmelding, har mange i bygg- og eiendomssektoren selv tatt virkningsfulle grep. Sammen med Norsk Eiendom har vi laget [Strakstiltak for eiendoms- og boligutviklere](#) og omlag 100 selskaper har forpliktet seg til å gjennomføre dem. De forplikter seg blant annet til å utnytte takflater bedre. Fremtiden vil kreve blågrønne byer og grønne tak og urbant landbruk kan være en del av løsningen. Vi tilrår at det gjøres en vurdering om å erstatte harde flater med grøntarealer og/eller permable løsninger for å fordrøye overvann. Bruker du taket som oppholdsrom vil det også gi et langt hyggeligere utemiljø for de besøkende. Gjennom Strakstiltakene forplikter utviklere seg til å bevare, opparbeide og utvide blågrønne elementer og korridorer, og sikre en sammenhengende blågrønn struktur med økt biologisk mangfold. Vi oppfordrer utviklere og gårdeiere til å ta i bruk fagekspertise, og benytte verktøy som eksempelvis tiltakshierarkiet i BREEAM-NOR v6.0 som igjen kan sikre bedre ivaretagelse av biologisk mangfold og bidra til et mer klimarobust bebygd miljø.

Etter hvert som klimakrisen forsterkes og ekstreme værhendelser blir mer vanlig, er våre lokalsamfunn, bygninger, byer og kritisk infrastruktur i økende fare. Det er nå akutt behov for å forsterke innsats for klimatilpasning. Vi håper regjeringen ikke venter på at den varslede stortingsmeldingen er behandlet i Stortinget, men ser verdien av å handle nå og at våre medlemmer tenker langsiktig og forbereder seg på endringene som vi vet kommer.

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelige valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner



Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27



Katharina Th. Bramslev

Pressekontakt

Daglig leder

katharina.bramslev@byggalliansen.no

+47 977 58 897